

XIV. Kasvatuslautakunta.

Kasvatuslautakunnan Kaupunginvaltuustolle antama kertomus Lautakunnan toiminnasta vuonna 1902 on sisällykseltään seuraava:

„Kasvatuslautakunnan työ on vuonna 1902 jatkunut pääasiallisesti saman suunnitelman mukaan, kuin edellisinä vuosina, mutta edelleenkin laajentunut. Samaten kuin kasvatuslaitokset Sipoossa ja Nummella on Vaivashoitohallituksen muutamia vuosia sitten perustama turvakoti Lohjalla 1 p:stä tammikuuta 1902 asetettu Lautakunnan hallinnon alaiseksi, jonkun verran uudestajärjestettynä ja muutettuna saman pitäjän Karstun kylään, jossa on saatu tilava kouluhuoneisto ja jossa riittävä määrä elänteilleantopaikkoja on oppilaille tarjona. Kaikissa näihin kolmeen kasvatustilaisuuteen liitettyissä kouluissa on opetusta annettu mikäli mahdollista kaupungin kansakouluille vahvistetun oppisuunnitelman mukaan. Muittenkin hoidokkaittensa koulunkäynnistä on Lautakunta koettanut pitää huolta parhailla tavoin.

Lohjan turvakodin asettamisella Kasvatuslautakunnan hallinnon alaiseksi on joksikin aikaa eteenpäin poistettu jo olemassa olevat varsin tunnut vaikeudet suomeapuhuvain poikain huostaanottamiseen ja kasvatamiseen nähden. Mainittua turvakotia haltuunotettaessa oli tässä laitoksessa ainoastaan 10 oppilasta, joista 2, ollen ruotsiapuhuvia, heti siirrettiin Sipoon kasvatuslaitokseen, jonka johdosta on ollut tilaa uusille oppilaille. Lisäksi on vielä saatu etu senkin kautta, että huostaanotetut suomeapuhuvat pojat nyt on voitu jakaa puheenalaisten kahden laitoksen kesken iän ja kehitystason mukaan, joka suuresti on ollut omansa helpottamaan kasvatustyötä.

Jo viime vuonna pelätty liiallinen hoidokasten paljous Sipoon kasvatustilaisuudessa on vielä tänä vuonna ollut vältettävissä, kun Kasvatuslautakunnan on onnistunut saada 4 nuorimmista pojista Björkkbakan kansakou-

luun Tuusulan pitäjässä sekä 2 muuta, joiden käytöstä vastaan ei ole ollut mitään muistuttamista, on voitu antaa elänteille kaupunkiin ja täällä käymään kansakoulua, ja vielä 2 pojalle, jotka jo ovat ehtineet ohi varsinaisen kouluijän, ja yhdelle, joka on hyvin kuuro, on hankittu kotiopetusta.

Sellaisia tyttöjä elänteille annettaessa, joiden vaikeamman pahantapaisuuden johdosta on katsottu pitävän saada vartavasten heille sovitettua kasvatusta, on Kasvatuslautakunta tänä vuonna kohdannut varsin vakavia vaikeuksia. Aikaisempina vuosina on Lautakunta saanut ne tytöt, joita ei soveliaasti ole voitu antaa yksityisille henkilöille elänteelle, Vihdissä olevaan Seimelän yksityiseen kasvatuskotiin, jonka kautta erityisen turvakodin perustaminen huostaanotettuja tyttöjä varten on toistaiseksi voitu siirtää tuonemmaksi. Mutta taloudellisten vaikeuksien tähden on mainitun kasvatuskodin johtajattarien ollut pakko ryhtyä erinäisiin muutoksiin ja rajoituksiin kodin johdossa ja suunnitelmassa, josta on ollut seurauksena, että he eivät enää ole voineet vastaanottaa sen laatuksia lapsia kuin Kasvatuslautakunnan hoidokkaat. Kun sitä paitsi, yksityisiä tapauksia lukuunottamatta, on näyttäytynyt mahdottomaksi saada tyttöjä, joiden kasvatusta varten ei ole katsottu tarvittavan mitään ylimääräisiä toimenpiteitä, otetuiksi maalaiskuntain kansakouluihin, ei Lautakunta ole voinut keksiä mitään muuta keinoa kuin valmistaessaan vuosirahansäännön ehdotusta vuodeksi 1903 tehdä esityksen erityisen tyttöjen kasvatuslaitoksen perustamisesta, johon esitykseen Kaupunginvaltuusto onkin suvainnut suostua.

Vuoden kuluessa on ensi kerran laskettu pois Kasvatuslautakunnan huolenpitoa nauttineita lapsia, Sipoon kasvatuslaitoksesta kun on päästetty 6 ja Nummen turvakodista 8 poikaa sekä Helsingin kansakoulusta yksi poika ja Wihdin kansakoulusta yksi tyttö, kaikki täydellisen kansakoulukurssin suorittaneita. Osa niistä, jotka siten ovat lähteneet kasvatuslaitoksesta, on saanut palata vanhempainsa luokse kaupunkiin, jos nämä ovat onnistuneet hankkimaan heille paikkoja, mutta useimmat ovat jääneet maalle rengiksi, nuoremmat ruuasta ja vaatteista, vanhemmat vuosi-palkasta, joka vaihtelee 40 ja 100 markan välillä, paitsi tavanmukaisia vaatekappaleita. Yksi poika Sipoossa, 17 vuoden vanha, sekä 4 Nummella ja 2 Lohjalla, jotka myöskin olivat ehtineet kauas ohi tavallisen kouluijän, ovat saaneet lopettaa kuolunkäyntinsä täydellistä kurssia suorittamatta ja heille on hankittu renginpaikkoja. Sitä paitsi on Nummen laitoksesta yksi oppilas, jossa ajoittain on näkynyt mielenvikaa, saanut palata äitinsä luokse ja toisen pojan on hänen isänsä Lautakunnan suos-

tumuksella lähettänyt Härmässä olevain sukulaistensa luokse. Toistaiseksi ei näiden poikain käytöksestä ole tullut mitään valituksia. Rippikoulu-ijässä olevat on paikkakunnan papisto valmistanut ja päästänyt Pyhälle ehtoolliselle.

Kasvatuslaitoksissa olevain lasten käytös on ollut sellainen, kuin asianhaaran mukaan on voitu odottaa. Useampia karkausyrityksiä on sattunut, mutta aiheen Nummen laitoksesta tehtyihin ovat useimmissa tapauksissa antaneet paikkakunnan rengit ja torpparit, jotka, pitäen kasvatuslaitoksen poikia vastenmielisinä kiipailijoina työmarkkinoilla, ovat suorastaan kehottaneet ja narranneet heitä karkaamaan sekä muutenkin koettaneet yllyttää heitä epäjärjestyksiin. Muutamissa tapauksissa on syy ollut vanhemmissa, jotka, arvellen poikain jo voivan alkaa ansaita jotakin, ovat halunneet saada heidät takaisin kotiin. Saadakseen sellaisissa tapauksissa kieltämättömän määräämisvallan lapsiin nähden, päätti Lautakunta kokouksessaan viime marraskuun 13 p:nä, milloin se kävi päinsä, lapsia huostaansa ottaessaan koettaa saada myöskin kasvatusoikeuden siirrettyksi holhoojalle, mikä jo useassa tapauksessa on tapahtunutkin. Näpistelemisiä on useampia kertoja sattunut, jopa kaksi oppilasta Sipoon turvakodista on tehnyt itsensä syypääksi tärkeään varkauteen ynnä murtoon, jonka tähden Sipoon kihlakunnanoikeus on määrännyt heidät otettaviksi valtion kasvatuslaitokseen. Eräs oppilas Sipoossa on puukolla iskenyt talon torpparia käteen, niin että tämä päälle viikon on ollut työhön kykenemätönnä. Kovimmat rangaistukset ovat olleet ruumiillinen kuritus pienemmille lapsille ja isommille tovereista eristäminen, jolloin heidät muutamia päiviä on pidätetty kouluhuoneistossa valvonnan alaisina.

Terveystila Lautakunnan hoidokkailla on yleensä ollut hyvä. Muutamissa tapauksissa on lapset tuotu kaupunkiin sairaalassa taikka klinikassa hoidettaviksi. Yksi oppilas Lohjan kasvatuslaitoksesta on vuoden kuluessa kuollut aivokalvontulehdukseen.

Kuluneena vuonnakin on Kasvatuslautakunnalla useampaan kertaan ollut tilaisuus lasten kasvatukseen ja koulunkäyntiin nähden todeksi havaita suurta välinpitämättömyyttä, velttoutta ja kevytmielisyyttä vanhempain puolesta, jotka mieluummin ovat tahtoneet päästä lapsistaan. Toiselta puolen on myöskin lisäytynyt Lautakunnan kokemus vaikeudesta saada hoidettavakseen sellaisia lapsia, joita vanhemmat eivät ole tahtoneet päästää luotaan, vaikka lapset jo ovat ehtineet pitkälle huonoille teille. Neljässä sellaisessa tapauksessa, joissa vanhempain sopimattomuus ja kykenemättömyys on voitu näyttää toteen tuomioistuimessa, on tämä Holhous-

lautakunnan vaatimuksesta ottanut vanhemmilta kasvatusoikeuden ja määrännyt lasten holhoojaksi Kasvatuslautakunnan sihteerin. Kolmessa muusakin tapauksessa on tämä Lautakunnan ylläkerrotun päätöksen mukaan lapsia huostaanotettaessa määrätty holhoojaksi vanhempain pyynnöstä. Hänelle uskottujen holhouksien luku, joka vuoden alussa oli 4 käsittäen 10 lasta, on siten sen kuluessa lisäytynyt 11:een, käsittäen yhteensä 25 lasta.

Vuoden alussa oli 78 lasta, joista 60 poikaa ja 18 tyttöä, Kasvatuslautakunnan hoidettavina. Kuluneen vuoden ajalla on Lautakunnan huostaan otettu 34 lasta, 27 poikaa ja 7 tyttöä. Mutta kun samaan aikaan 27 poikaa ja 1 tyttö yllämainituista syistä on lakannut nauttimasta Lautakunnan huolenpitoa — edelleenkin he kuitenkin ovat sen valvonnan alaisina — niin oli Lautakunnan hoidokkaita vuoden lopussa 84. Näistä oli 32 suomea ja 28 ruotsiapuhuvia poikia sekä 14 suomea ja 10 ruotsiapuhuvia tyttöjä. Ruotsiapuhuvista pojista kuului 19 Sipoon kasvatuslaitokseen, 2 oli annettu elätteelle yksityisille henkilöille siellä, 4 Tuusulassa, 2 Helsingissä ja 1 Espoossa. Suomeapuhuvista ylläpidettiin 11 Nummen ja 16 Lohjan kasvatuslaitoksessa, jonka ohessa 5 oli annettu elätteille Sammattiin. Tytöistä oli 9 otettuna Neitien D. v. Schantz'in ja B. Hernbergin kasvatuskotiin Wihdissä, 4 oli elätteillä yksityisillä henkilöillä samassa pitäjässä ja 1 Sammatin Emänniyskoulussa, 7 matami Brobergilla Sippoossa, 1 eräällä toisella henkilöllä siellä sekä 2 Bengtsbyssä Porvoon pitäjässä.

Kaikki vuoden menot ovat nousseet 31,093 markkaan 8 penniin, joka määrä on 2,815 markkaa 8 penniä vahvistettua vuosirahansääntöä suurempi. Lisäys koskee etupäässä yksityistä elätteelle antamista varten määrättyä erää, joka nousee 6,668 markkaan 77 penniin — määräraha siihen oli ainoastaan 4,000 markkaa — ja on aiheutunut siitä että paitsi tyttöjen ylläpitoa myöskin osa poikain ylläpitoa on suoritettu tästä määrärahasta. Mutta kun samaan aikaan pahantapoisten lasten turvakodille lahjoitettujen rahastojen korkovarot nousivat 1,938 markkaa 13 penniä laskettuja suuremmiksi, ja vanhempain lisäapuna lastensa ylläpitämiseen myöskin on kertynyt 1,042 markkaa 30 penniä enemmän kuin oli arvattu sekä taverahain määrärahasta on säästynyt 5 markkaa 88 penniä, niin on kaikissa tapauksissa siitä rahamäärästä, jonka Kaupunginvaltuusto on määrännyt Kasvatuslautakunnan tarkoituksiin, jäänyt 171 markan 23 pennin ylijäämä.

Kasvatuslautakuntaan on vuoden kuluessa kuulunut rehtori V. T. Rosenqvist, puheenjohtajana, senaatinkamreeri R. Erenius, tohtori K. E.

Holm, tohtorinrouva H. Nordmann, överstiluutnantti I. Gordie ja kamreeri Ö. G. Westling vakinaisina jäseninä sekä maisteri V. Hellman, joka on vuoden kuluessa kuollut, dosentti A. af Forselles ja senaatinkanslisti B. Wasastjerna varajäseninä. Tohtori K. E. Holm ja tohtorinrouva H. Nordmann, joiden vuoden lopussa oli vuoro erota, valitsi Kaupunginvaltuusto uudelleen. Sitä vastoin Kasvatuslautakunnalle voimassa olevain uusien määräysten nojalla ei ole valittu mitään varajäseniä.“
